

Müasir Azərbaycan Respublikasının qurucusu

Cox qədim və zəngin inkişaf yolu keçmiş xalqımız, görkəmli simaları ilə tarixin yaddaşına saysız-hesabsız fəxarətlər həkk etmişdir. XX əsrde ulu Tanrı Azərbaycan xalqına əvəzedilməz Heydər Əliyev şəxsiyyətini, onun fenomen irsini, zəkasını, unikal siyasi dühəsini bəxş etdi. Ulu öndərin respublikaya rəhbərliyi ilə 1969-cu ildə çağdaş tariximizdə yeni era başladı.

Ulu öndərin şəxsiyyəti var qüvvə ilə bütün bilik və bacarıqların yorulmadan öz xalqına sədaqətlə xidmet etməyin simvoludur. Məhz 70-ci illərdə Heydər Əliyevin fəaliyyəti neticəsində Azərbaycanın iqtisadiyyatında yeni-yeni zirvələr fəth edildi, respublikanın müxtəlif sahələrində iri sənaye obyektləri inşa edildi. Kənd təsərrüfatı sahəsində böyük nailiyətlər əldə olundu, təhsil sistemi köklü suretdə yenidən təşkil edildi, tələbələrin Azərbaycandan kənarda təhsil almış istiqamətində mühüm işlər görüldü. Respublika iqtisadiyyatının dirçəlməsi üçün xalq təsərrüfatı sahəsində ixtisaslı və dünya standartına cavab verə bilən mütəxəssislər orduzu hazırlanı.

Heydər Əliyev təhlükəsizlik orqanlarında işlədiyi, xüsusilə bu orqana rəhbərlik etdiyi dövrə Azərbaycanın milli mənafeyinin müdafiə edilməsi sahəsində xeyli iş görmüşdür. Bir çox xarici dövlətlərin keşfiyyat fəaliyyəti zərərsizləşdirilmişdir. Heydər Əliyevin uzaqqrən siyaseti neticəsində, Təhlükəsizlik Xidməti orqanlarında azərbaycanlı zabit və sıravi əməkdaşların sayı artırıldı. Sovetlər birliliyində Azərbaycan Respublikası yeganə respublika idi ki, burada Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri, milli kadı idı. Bu da ümummilli liderimizin böyük nüfuza malik olmasından xəbər verirdi. Sonralar ümummilli liderimiz qeyd edirdi ki, 1953-cü ildən sonra Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsində həm keşfiyyat, həm də eks-keşfiyyat sahəsində, bütün başqa təhlükəsizlik orqanlarında çox gözəl azərbaycanlı kadrlar yetişmişdi, bu orqanlar azərbaycanlılaşmışdı.

Ümummilli liderimiz Moskva-da olarkən Sovet dövlətinin xarici siyaset xəttinin həyata keçirilməsində də fəal iştirak edirdi. Xarici ölkələrə göndərilən nümayəndə heyetine, onların işinə başçılıq edirdi. Heydər Əliyev Sovet İttifaqının rəhbərləri arasında en intellektual, nüfuzlu və fəal şəxs kimi ad çıxarmışdı. Qısa müddətə əldə etdiyi nailiyətlərə görə milli liderimizə SSRİ Ali Sovetinin 1983-cü il

may tarixli fermanı ilə ikinci dəfə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adı verildi. Mübələğəsiz demək olar ki, o zaman Heydər Əliyev Sovet dövlətinin lideri səviyyəsine yüksəlmişdi. Təsadüfi deyil ki, K.U.Çernenkanın sonra SSRİ-de hakimiyyətə ən real naməzdələrdən biri məhz Heydər Əliyev fəaliyəti misliydi. Uzun müddət SSRİ-nin xarici işlər naziri olmuş A.A.Qromiko qeyd etmişdi ki, bəzim Siyasi Büroda ancaq üç adam nisbətən cavandır: Romanov, Qorbaçov və Əliyev. Axırınca məne daha çox xoş gelir. Onun vaxtında Azərbaycan xüsusiən, kənd təsərrüfatı çox sürətlə inkişaf etmişdir. Əliyev gözəl təşkilatçıdır, təmiz və ləyaqətli adamdır. Amma təessüf ki, onun namizədliyi istisna olunur. O "nəyə görə, milliyyətinə görə?" sualına belə cavab vermişdi: "bu məsələdə, hə, milliyyətinə görə".

Beləliklə, Kremlə hakimiyyətə, ilk vaxtlardan Heydər Əliyevə rəqib kimi baxan M.S.Qorbaçov getirildi. Amma belə bir şəraitdə Heydər Əliyev Sovet dövlətinin rəhbərliyindəki aparcı mövqeyini saxlamağa nail oldu. Heydər Əliyevin 1986-cı ilin 16 oktyabrında SSRİ Nazırılar Sovetinin Sosial İnkışaf Bürosunun sədri təsdiq olunması, bunu sübut etdi. Büro 12 nazirlik, idarə və komitə rəhbərlik edirdi. Sonralar Heydər Əliyevə qarşı Qorbaçovun apardığı gizli oyunlar tezliklə aşkar oldu. 1987-ci il oktyabrın 21-də Sov. İKP MK-nın plenumu keçirildi. Rəsmi məlumatda göstərilirdi ki, plenum "Səhhətinə görə, pensiya çıxması ilə eləqədar Sov. İKP MK Siyasi Bürosunun üzvü Heydər Əliyev yoldaşın vəzifəsindən azad edilməsi barədə xahişini təmin etmişdir.

Milli liderimiz birinci dəfə respublikaya rəhbər gətirildikdən sonra, ilk plenumda respublikanın geri qalan kənd təsərrüfatını, yeyinti sənayesini, respublikanın ekoloji durumunu yüksəltmək barədə konkret tədbirlər həyata keçirdi. Bu sahələrin yüksək temple inkişaf etdirilməsi göz qabağındadır. Respublika 14 dəfə İttifaqda sosializm yarışının qalibi oldu və keçici bayraqlarla

təltif edildi. Bu inkişaf Heydər Əliyevin yüksək zəkası, unikal siyasi dərəcəsi, müdrilik, idrakı

sayəsində əldə edilmişdir. XX əsrin sonunda Azərbaycan ikinci dəfə müstəqillik qazanı.

zandı. Müstəqilliyimizin ilk illeri olan yaxın keçmişimizə ekskursiya etsək, aydın görmək olar ki, 1991-1993-cü illərdə Azərbaycan mürekkeb, acınacaqlı və çətin vəziyyətdə idi, ölkəni siyasi hərc-mərcilik, iqtisadi səfalet, qanunsuz ordu birləşmələrinin özbaşinalığı bürüdü. Belə bir mürekkeb dövrə respublikaya rəhbərlik və idarəetmə sükanı xalqın bir mənali və yekdil dəstəyi ilə Heydər Əliyevə tapşırıldı. Dünya şöhrətli, müdrilik siyasi xadim, milli liderimiz sözün həqiqi mənasında Azərbaycan xalqını onun başının üstünü almış fəlakətdən xilas etdi. Tarixi zərurətin dikte etdiyi tövsiye qısa zaman kəsiyində öz real neticələrini verdi. Respublikanın ərazisində sabitlik bərpa edildi. Siyasi hakimiyyət öz layiqli gücünü nümayiş etdirərək, yalnız ölkə daxilindəki işlərde deyil, beynəlxalq arenada da öz sözünü deməyə başladı. Dünyanın mətbəər auditoriyalarında, gənc müstəqil Azərbaycan adlı dövlətin çəçəklənməsindən onun inkişafının geləcək perspektivlərindən xoş sözlər eşidildi. Bu da dünya siyasetinin nəhəng liderlərindən biri olan Heydər Əliyevin xarici siyaset sahəsində xalqa daha bir mühüm töhfəsi idi. Xalqın böyük oğlu, nəhəng siyasi xadimin rəhbərliyi sayəsində respublikamızda siyasi-iqtisadi, mədəni və dövlət quruculuğunda qazanılan uğurların miqyası ölçüyəgəlməz dərəcədə artdı.

Ümummilli liderimiz bütün şərəflə həyatı boyu hemişə öz xalqına arxalanıb. O, bu barədə qürur hissi ilə demişdir. "Mənin həyatı amalim, bütün varlığım qədər sevdiyim Azərbaycan xalqına, dövlətçiliyimə, ölkəmizin iqtisadi, siyasi, mənəvi inkişafına xidmet olub. Bu yolda bütün gücümüz və iradəmi yalnız müdrilik və qədirbilən xalqımızdan almışam. Ən çətin anlarda, en mürekkeb vəziyyətlərdə yalnız və yalnız xalqımı arxalanmışam. Bu da mənə dözüm, iradə verib və bütün uğurlarımı təmin edib".

Bu nailiyətlərin davamı olaraq 1994-cü ildə müəllifi və baş memarı özü olan ümummilli liderimiz "Əsrin müqaviləsi" adlanan neft kontraktının imzalanmasına həlledici rol oynamışdır. Bu baxımdan ulu öndərin rəhbərliyi ilə hazırlanmış və 12 noyabr 1995-ci ildə ümumxalq səsverməsi yolu ilə qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ümummilli liderin Azərbaycanda demokratik, hüquq, sivil, dünyəvi dövlətin qurulması prosesi ilə bağlı baxış və ideyalarını

müdriliyinin, birmənali təlebinin nəticəsində baş verdi. O vaxtlar Azərbaycanda iqtisadiyyat bərbad halda idi, dövlətçilik AXC və müsavat cütlüyü əlinde bir oyuna qərbiyiş etdi, ölkəni siyasi hərc-mərcilik, iqtisadi səfalet, qanunsuz ordu birləşmələrinin özbaşinalığı bürüdü. Belə bir mürekkeb dövrə respublikaya rəhbərlik və idarəetmə sükanı xalqın bir mənali və yekdil dəstəyi ilə Heydər Əliyevə tapşırıldı. Dünya şöhrətli, müdrilik siyasi xadim, milli liderimiz sözün həqiqi mənasında Azərbaycan xalqını onun başının üstünü almış fəlakətdən xilas etdi. Tarixi zərurətin dikte etdiyi tövsiye qısa zaman kəsiyində öz real neticələrini verdi. Respublikanın ərazisində sabitlik bərpa edildi. Siyasi hakimiyyət öz layiqli gücünü nümayiş etdirərək, yalnız ölkə daxilindəki işlərde deyil, beynəlxalq arenada da öz sözünü deməyə başladı. Dünyanın mətbəər auditoriyalarında, gənc müstəqil Azərbaycan adlı dövlətin çəçəklənməsindən onun inkişafının geləcək perspektivlərindən xoş sözlər eşidildi. Bu da dünya siyasetinin nəhəng liderlərindən biri olan Heydər Əliyevin xarici siyaset sahəsində xalqa daha bir mühüm töhfəsi idi. Xalqın böyük oğlu, nəhəng siyasi xadimin rəhbərliyi sayəsində respublikamızda siyasi-iqtisadi, mədəni və dövlət quruculuğunda qazanılan uğurların miqyası ölçüyəgəlməz dərəcədə artdı.

İqtisadiyyatı bərpa etmək üçün milli liderimiz hansı ölkəyə səfər edirdi, orada iş adamları ilə görüşlər keçirir və onları respublikaya gələrək yatırımlar qoymağa dəvət edirdi. Hakimiyyətdə olduğu müddətin ikinci ilində respublikada artıq müeyyən irəliləyişlər baş verdi. "Əsrin neft müqaviləsi" imzalandıqdan sonra iqtisadiyyat yüksək inkişaf etdi. Bu irəliləyiş respublikada digər sahələrin inkişafının əsasını qoydu. Bu gün respublikada olan inkişaf, Bakının görünüşünün yaxşılaşması, xarici ölkələrə kreditlərin veriləməsi, əhalinin yaşayış səviyyəsinin yüksəlməsi və s. milli liderimizin həyata keçirdiyi lahiyələrin neticəsidir.

Müstəqil Azərbaycan son bir

neçə ilde iqtisadiyyatın artım

tempinə görə bütün dünyada öncü

mövqeyini qoruyub saxlayır.

Ölkəmizin təşəbbüsü və iştirakı

ilə həyata keçirilən irimiqyaslı

transmilli lahiyələr ardıcıl olaraq

reallığa çevrilir, Azərbaycana di-

videndlər və külli miqdarda mən-

fət getirir. Ölkəmizin uğurlu inki-

şafı yalnız iqtisadi göstəricilərlə

ölçülür. Biz bu inkişaf və tərəq-

qini gündəlik həyatımızda, məi-

şətimizdə, bütövlükdə gündən-

günə qüdretlənən yeni müasir

Azərbaycanın timsalında görür

və qurur hissi duyuruq.

Ümummilli liderimiz dövlətçi-

lik modelinin inkişafı və tekmi-

läşdirilməsinə aid keçirilən isla-

hatlara böyük əhəmiyyət vermiş

və onların konseptual istiqamət-

lərinin müəyyən edilməsində

həlledici rol oynamışdır. Bu bax-

ımdan ulu öndərin rəhbərliyi il-

əhəmiyyətli hazırlı-

mışdır. Heydər Əliyevin təşəbbüsü

ilə əməkdaşlığı, onun qəbrini

zənginləşdirir.

Respublikaya səfər edən xarici

dövlətimiz qurucusu və memar-

ı adımları.

Heydər Əliyev ölkəmizdə müasir dünyəvi dövlətçiliyinin qurulmasına çox böyük diqqət yetirirdi. Milli liderin təşəbbüsü ilə hezə Sovietlər birliyi dövründə – 1978-ci ildə respublikanın Konstitusiyasında Azərbaycan Respublikasında dövlət dili Azərbaycan dili təsbit olunmuşdu. Bu çox cəsaretli addım idi. Qalan respublikalarda isə dövlət dili rus dili yازılmışdı. Heydər Əliyev son nəfəsinə kimi dövlətçiliyimizi qoruyurdı. Ümummilli liderimiz təhsilin işğalını davam etdirirdi. Bu dövrə ən yaxşı çıxış yolu atəşkesin imzalanması idi və bu da həyata keçirildi.

Iqtisadiyyatı bərpa etmək üçün milli liderimiz hansı ölkəyə səfər edirdi, orada iş adamları ilə görüşlər keçirir və onları respublikaya gələrək yatırımlar qoymağa dəvət edirdi. Hakimiyyətdə olduğu müddətin ikinci ilində respublikada artıq müeyyən irəliləyişlər baş verdi. "Əsrin neft müqaviləsi" imzalandıqdan sonra iqtisadiyyat yüksək inkişaf etdi. Bu irəliləyiş respublikada digər sahələrin inkişafının əsasını qoydu. Bu gün respublikada olan inkişaf, Bakının görünüşünün yaxşılaşması, xarici ölkələrə kreditlərin veriləməsi, əhalinin yaşayış səviyyəsinin yüksəlməsi və s. milli liderimizin həyata keçirdiyi lahiyələrin neticəsidir.

Amansız ölüm ümummilli liderimizi bizdən ayırdı. Lakin Heydər Əliyev öz zəngin, mənali həyatı, irsi ilə Azərbaycanı xoşbəxt gələcəyə qədər edən xarici dövlət başçıları birinci növbədə milli liderimiz ruhuna hörmət bəsləyərək, onun qəbrini ziyarət edir, üstüne gül çələngi və çiçəklər düzürlər. Biz milli liderimizin siyasi varisi cənab Prezident İlham Əliyevdən təskinlik tapırıq. Heydər Əliyevin vefatından sonra ümummilli liderimizin siyasi kursunu onun layiqli davamçısı, hər bir azərbaycanının Prezidenti cənab İlham Əliyev çox yüksək peşəkarlıqla davam etdirir. Məhz buna görə de biz İlham Əliyevlə fəxli edirik. Vilayət ƏLİYEV, Azərbaycan Kooperasiya Universiteti əmtəəşnəsi və ekspertiza kafedrasının müdürü, professor.